

Sredstva EPFRR iz Mjere 19 – direktne mogućnosti financiranja vaših razvojnih projekata

LAG Kvarnerski otoci, 11.09.2015., Dobrinj

LEADER

LEADER

Liens Entre Actions de Developpement de l'Economie Rurale =

Linkages between development actions regarding the rural economy =

Veze među aktivnostima za razvoj ruralnog gospodarstva

Inicijativa Europske Unije za ruralni razvoj

Reformom strukturnih fondova 1987. godine **uveden je koncept**

“Inicijativa zajednice” - omogućio EU Komisiji osiguranje posebnih sredstava za mjere od posebnog interesa za Zajednicu – između ostalih i **za inicijativu LEADER koja je pokrenuta 1991. godine**

Što je LEADER

- Pristup lokalnom razvoju temeljen na lokalnim obilježjima i resursima - pristup *odozdo*
- Pristup koji okuplja i potiče lokalne dionike
- Odgovor na nedovoljno učinkovite pristupe lokalnom razvoju do ranih 90-ih usmjerene na poljoprivredu, potaknute *odozgo* i praćene nacionalnim potporama
- *U središtu:*

lokalno razvojno partnerstvo (Lokalne akcijske grupe - LAG-ovi) - predstavnici svih sektora okupljeni oko realizacije zajedničke razvojne vizije

Evolucija LEADER-a (1)

Faza	Trajanje	Fondovi/izvori financiranja	Proračun (EUR)	LAG-ovi
LEADER I	1991.-1993.	EAGGF (vodeći), ESF, ERDF	450 million	217
LEADER II	1994.-1999.	EAGGF (vodeći), ESF, ERDF	1.7 billion	821
LEADER +	2000.-2006.	EAGGF	2.1 billion	893 (EU-15) + 250 (+EU-6)
LEADER (4. os)	2007.-2013.	EAFRD	5.5 billion (6% EAFRD)	2200 (EU-27)
CLLD	2014.-2020.	ESI fondovi	Min. 5% EAFRD	Više od 3000

Evolucija LEADER-a (2)

Inicijative Zajednice:

- ❑ **LEADER I (1991. - 1993.)** - pokretanje inicijative, eksperimentani pristup – rezultat kritika individualnog pristupa u Strukturnoj politici
- ❑ **LEADER II (1994. - 1999.)** - širenje iskustva, organičena primjena u ruralnim područjima, inovacije, pilot-aktivnosti, uvođenje transnacionalne suradnje
- ❑ **LEADER + (2000. - 2006.)** - usustavljanje metodologije, primjena na cijelokupnom ruralnom prostoru, jačanje mreža i transnacionalne suradnje (+ vrsta LEADER mjera za nove države članice 2004-2006)
- ❑ **LEADER (2007. - 2013.)** - mjera koja se širi na cijeli ruralni prostor (postaje obveza svih zemalja članica), zasebna os (4), nema posebnih programa – metodološki pristup u programiranju ruralnog razvoja – obveza svih zemalja članica
- ❑ LEADER pristup, kao osnova za lokalni razvoj zajednice financiran iz ESI fondova **2014-2020** – razvoj područja provedbom multi-izvorskog financiranja – **CLLD pristup – nositelji: Lokane akcijske grupe (LAG-ovi)**

LEADER u RH 2007 - 2013

Općenito

IPARD Progam 2007 – 2013, Mjera 202 LEADER

- mjera je kasnila 3-5 godina - pokrenuta tek 2013. (umjesto na početku IPARD-a tj. 2008-10. kada je najavljivana)
- osnovano 65 (Registar udruga); **odobreno 43 LAG-a (na 2 natječaja za Mjeru 202)**, 3 izgubila odobrenje
- odobrenim LAG-ovima obuhvaćeno 69% RH, 42% stanovnika RH, 485 JLS (prosječan index razvijenosti 73%)
- prosječna površina LAG-ova - 940 km², prosječan broj stanovnika LAG-a - 34.000

Problemi u provedbi (1)

- ❑ **Nedostatak znanja, iskustava, demokratske tradicije i prakse** (članova, vodstva)
- ❑ **Prevelik utjecaj lokalnih vlasti** na rad LAG-ova – no radi nedovoljne edukacije dionika – ponegdje imalo pozitivan utjecaj (početno – JLS jedini izvori sredstava za predfinanciranje)
- ❑ **Aktivno sudjelovanje** upravnog (uz njih često i civilnog) sektora može **stabilizirati rad LAG-a**
- ❑ **Loše i nedovoljno provedena priprema korisnika na terenu** (Mjera 501 – tehnička pomoć - akreditirana na kraju provedbe IPARD-a) – *većinom negativan i/ili indiferentan stav predstavnika nadležnih tijela prilikom diseminacije informacija na regionalnim razinama* – uzrokovalo:
- ❑ **nedovoljna prepoznatljivost važnosti uloge LAG-a** u ruralnom razvoju na lokalnoj razini

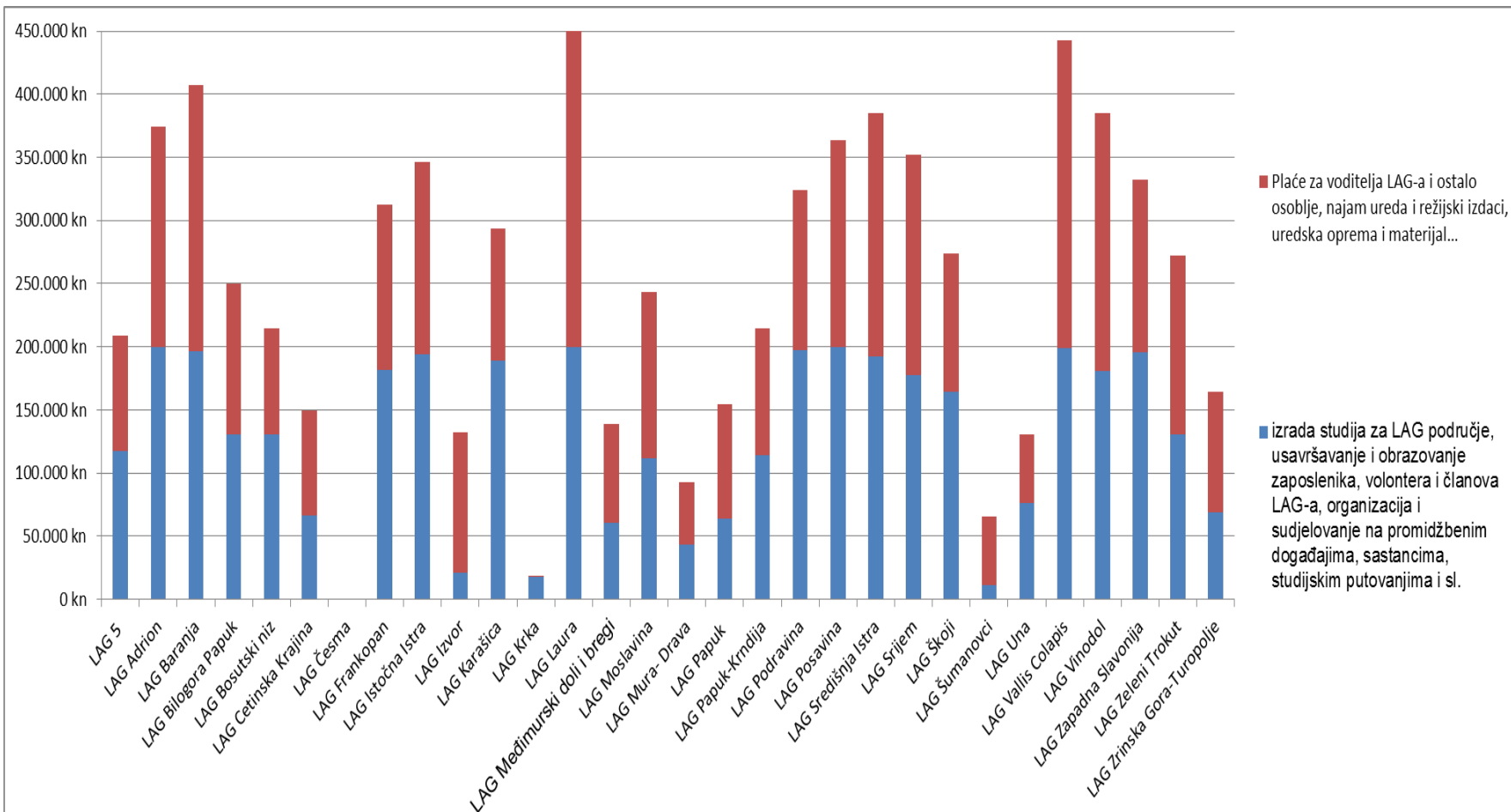
Problemi u provedbi (2)

- **Pokretanje** LAG-ova provedeno **stihijski** (bez modela Statuta, internih pravilnika/smjernica, jedinstvenih odluka vijeća JLS, multisektorskih sporazuma o suradnji...)
- Uredi ostali većinom neopremljeni (ili su loše opremljeni)
- **Lokalne razvojne strategije** (financiranje, metodologija, stručna potpora) - potpuno **neriješeno pitanje** - *problem djelomično riješile potpore UNDP-a*
- Velik **problem s plaćanjem članarina** od strane JLS i drugih članova – potreban **za predfinanciranje i povrat sredstava** iz IPARD programa
- **Podkapacitiranost LAG-ova** (ljudski kapaciteti) – radi neriješenog predfinanciranja
- PDV - **LEADER Mreža Hrvatske riješila oslobođenje plaćanja PDV-a za Mjere 202 i 301 (2 x za JLS)**

Problemi u provedbi (3)

- **Predfinanciranje korisnika nije riješeno** prije otvaranja i u početku provedbe Mjere 202 - Min.financija, HBOR, HAMAG se pokazali potpuno neiskoristivim sustavima - **problem riješili sami LAG-ovi kroz suradnju LEADER Mreže Hrvatske i Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva (NZRCD)** – Ministarstvo poljoprivrede potpisalo Sporazum o suradnji s NZRCD (3.780.000 kn dodijeljeno LAG-ovima – putem programa Europa+)
- APPRRR/MP:
 - Nepripremljenost Upravne direkcije – Ministarstva poljoprivrede
 - **rigidno administriranje** APPRRR-a (usporavanje postupaka povrata), **različiti kriteriji** potraživanja dokumentacije i odobravanja povrata, prevelika administracija, ograničene dozvoljene aktivnosti/izdaci u odnosu na druge države članice EU radi predpristupnog razdoblja
 - u mnogim elementima pojednostavljene procedure u odnosu na druge Mjere
 - stalan dijalog s LEADER Mrežom Hrvatske

Isplaćena sredstva – LAG-ovi 1. natječaj/1. godina provedbe

CLLD

Community Led Local Development

*(integrirani teritorijalni razvoj ruralnih područja
vođen od lokalne zajednice)*

– nova metodologija razvoja ruralnih područja

LEADER

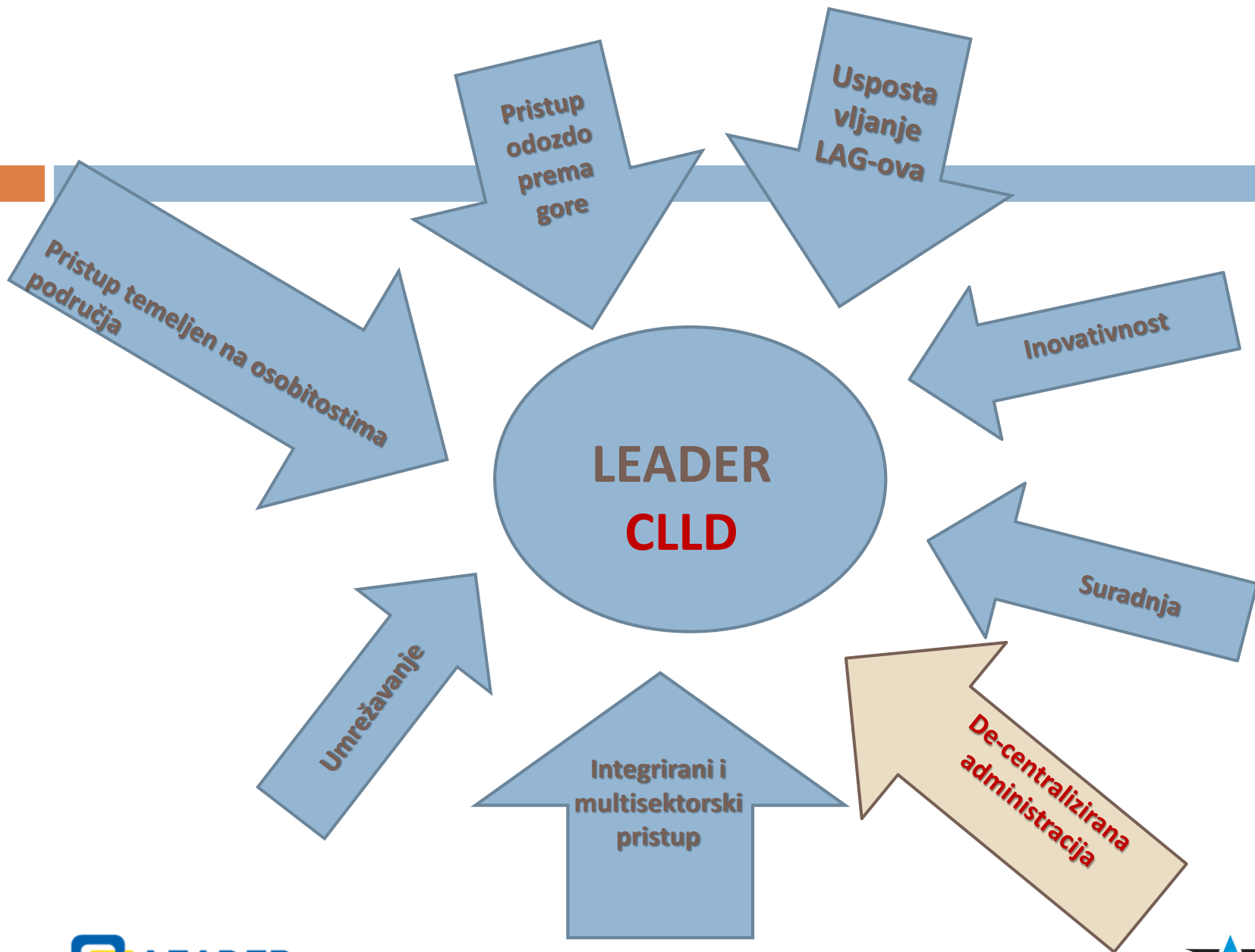
Održivi ruralni razvoj

1. **Pristup temeljen na osobitostima područja**
2. **Pristup odozdo prema gore**
3. **Uspostavljanje lokalnih partnerstva (LAG)**
4. **Inovativnost**
5. **Integrirani i multisektorski pristup**
6. **Umrežavanje**
7. **Suradnja**

CLLD

Održivi razvoj cijelog teritorija

1. **Razvoj utemeljen na značajkama lokalnog područja**
2. **Pristup odzdo prema gore**
3. **Uspostavljanje lokalnih partnerstva (LAG)**
4. **Inovativan pristup lokalnom razvoju**
5. **Integrirani i multisektorski pristup**
6. **Umrežavanje**
7. **Suradnja**
8. **De-centralizirana administracija (isporuka projekata preko LAG-ova)**

Pravni okvir/CLLD

- **Uredba (EU) br. 1305/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013.** o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005.
- **Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013.** o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo
- **Uredba (EU) br. 1299/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013.** o posebnim odredbama za potporu iz Europskog fonda za regionalni razvoj cilju „Europska teritorijalna suradnja”
- **Partnerski sporazum između Republike Hrvatske i Europske komisije za korištenje ESI fondova za rast i radna mjesta u razdoblju 2014-2020**
- Nacionalni provedbeni propisi vezani uz implementaciju LEADER pristupa – **Program RR 2014-2020** i prateći pravilnici za provedbu **Mjere 19**

Integrirani teritorijalni razvoj: CLLD

- »CLLD« (eng. *Community Led Local Development* - lokalni razvoj pod vodstvom zajednice) je **mehanizam za uključivanje partnera na lokalnoj razini, uključujući i predstavnike civilnog društva i lokalne gospodarske dionike, u izradu i provedbu integrirane lokalne strategije** koja pomaže njihovom području u prijelazu k održivoj budućnosti
- **provodi se putem integriranih i multisektorskih strategija lokalnog razvoja** dizajniranih na način da uvažavaju lokalne potrebe i potencijale, uključuje inovativne razvojne mogućnosti u lokalnom kontekstu, umrežavanje i suradnju.
 - **LAG-ovi - nositelji CLLD pristupa** (putem provedbe svojih LRS, M19)
 - CLLD, u razdoblju 2014 – 2020, će se u Republici Hrvatskoj provoditi putem **EPFRR fonda (3% ukupne alokacije – 67,5 mil.Eur)**, a u kasnijoj fazi je **predviđeno i uključivanje EFPR fonda (cca 2017.)**

CLLD u RH 2014-2020

CLLD Metodologija integriranog ruralnog razvoja i uloga LAG-ova u Programskom razdoblju 2014.-2020.

Isključivo: Program RR – Mjera 19 (putem EPFRR)

Min. 3% ukupnog PRR (≈ 67,5 mil. Eur)

Budućnost LEADER-a putem CLLD-a

Temeljeno na dosadašnjim iskustvima Inicijativa Zajednice i provedbi LEADER pristupa 2007-2013:

- Više uputa zemljama članicama u provedbi pravnog okvira → više fleksibilnosti bez prevelikih ograničenja
 - ▣ **Cilj: LEADER učiniti učinkovitijim za potporu inovacijama i lokalnom upravljanju**

Konkretno:

- ❖ **Jačanje uloge Lokalnih razvojnih strategija kao centralnog alata za razvoj – oblikovanje i implementaciju** (uključivo i poboljšanje monitoringa i evaluacije lokalnog razvoja)
- ❖ **Jačanje LEADER pristupa integralnom razvoju lokalnih područja**
- ❖ **Jačanje slobode LAG-ova u odabiru projekata koji se najbolje uklapaju u njihove razvojne strategije**

Budućnost LEADER-a putem CLLD-a

- ❖ **Jasna podjela zadaća između nadležnih tijela i LAG-ova** (ovisno o odabranom modelu provedbe)
- ❖ **Veći fokus na animaciju i jačanje kapaciteta** (posebno tijekom pripreme LRS- lokalne razvojne strategije)
- ❖ Jačanje **partnerskog/participacijskog pristupa** – posebno privatnog sektora (civili i gospodarski)
- ❖ Racionalizacija transnacionalne suradnje – prema konkretnim i jasno definiranim potrebama
- ❖ Jačanja alata umrežavanja između LAG-ova (nacionalno) i na razini EU – sinergija nacionalnih instrumenata umrežavanja s drugim ESI fondovima (financiranje aktivnosti iz više izvora/fondova)

Ciljevi/izazovi CLLD-a

- Omogućavanje ruralnim područjima **provedbu stvarno integriranih i multisektorskih, multidisciplinarnih strategija za financiranje razvoja iz svih ESI fondova** (podloga za multiizvorsko financiranje) bez obzira na veličinu/snagu područja
- **Poboljšanje ruralno – urbanih i ruralno – obalnih veza**
- **Poboljšanje intervencija koje se odnose na društvena pitanja** na područjima provedbe LEADER programa (teritoriju LAG-ova)

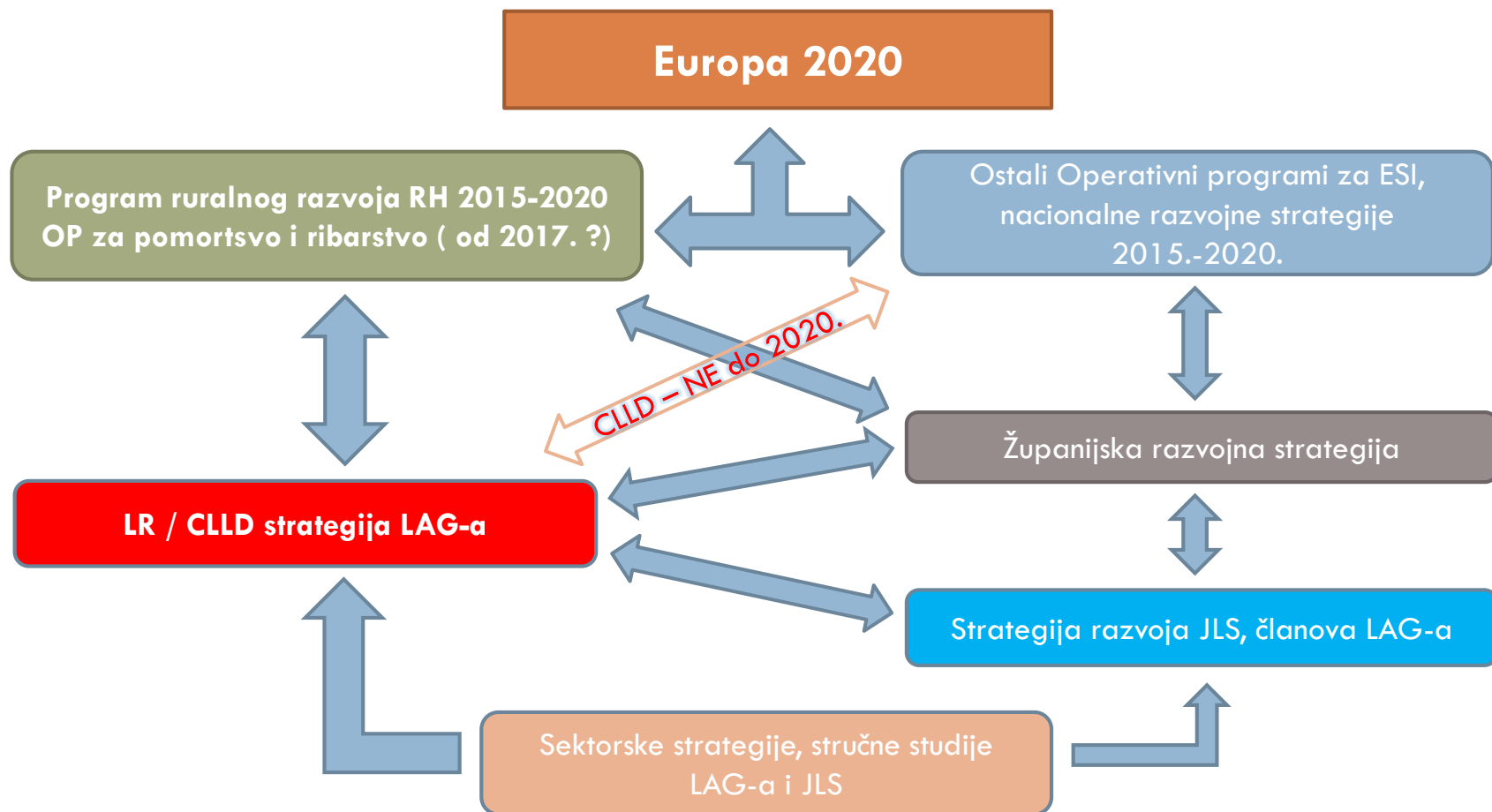
Što očekujemo:

- *Razdoblje 2014-2020 kao prijelazna faza prema stvarnom multiizvorskom financiranju lokalnog razvoja putem provedbe CLLD-a*
- *Razvoj politika i volje nadležnih tijela za stvarnu realizaciju CLLD-a*

CLLD 2014-2020 – uloga LAG-ova

- Izrada (Podmjera 19.1) i provedba **lokalne razvojne strategije = CLLD strategije**
- vođenje LAG-a i ostalih aktivnosti vezano uz poslovanje LAG-a sukladno zakonskim obvezama
- **odabir projekata sa područja LAG-a sukladno transparentnim procedurama i kriterijima koji najviše ostvaruju LR/CLLD strategiju**
- **animacija i izgradnja kapaciteta lokalnih dionika** (članova i stanovnika LAG-a) u svrhu izrade i provedbe projekata, poticanje sposobnosti upravljanja projektima (edukacija stanovnika LAG-a o mogućnostima Programa ruralnog razvoja 2014 – 2020 i lokalne razvojne strategije),
- **pomoć potencijalnim korisnicima pri izradi projekata i prijavi na natječaje LAG-a i APPRRR-a**
- **monitoring i evaluacija provedbe** lokalne razvojne strategije na razini LAG-a

Shema usklađenosti sa nadređenim strateškim dokumentima

Mjera 19 - Podmjera 19.1

Natječaj objavljen u NN 55/2015

Stanje – LAG Kvarnerski otoci

Ukupan broj bodova koji LAG Kvarnerski otoci može sada ostvariti je:

$5 \times 9.091,00 \text{ Eur} = 54.545,99 \text{ Eur}$

(1E=7,5763 / 413.256,84 kn) iz Podmjere 19.1

Trenutna struktura UO LAG-a (9 članova) koja zadovoljava kriterije je:

- 2 člana iz javnog sektora (22,2%) i 7 članova civilnog i gospodarskog sektora (77,8%)
- 3 žene (33,3%) i 22,2% JLS

Članstvo u LAG-u/izvršna tijela

- Važno – član Skupštine LAG-a je pravna ili fizička osoba u smislu Zakona o obrtu, Zakona o poljoprivredi (obrt, OPG) te drugih zakona koji definiraju pravne osobe
- **Redovni član Skupštine LAG-a mora imati sjedište ili prebivalište** na području LAG-a u naselju do 25.000 stanovnika (neprihvatljiva naselja navedena u Prilogu III Pravilnika)
- Redovni član mora imati **potpunu dokumentaciju** (Registar članova, Zakon o udrugama) sukladno sektoru kojem pripada i sukladno Zakonskom okviru unutar kojeg djeluje te obveznim/internim dokumentima člana kojim je regulirano članstvo u drugim pravnim osobama
- **Samo redovni članovi mogu biti birani u upravljačka tijela**

Članstvo u LAG-u/izvršna tijela

- JAVNI SEKTOR (pravne osobe) u LAG-u čine:
 - Jedinice lokalne samouprave
 - Poduzeća (d.o.o., d.d.) koja su osnovana temeljem Zakona o trgovačkim društvima, s više od 20% vlasništva javne uprave (RH, JLS, Ž)
 - Javne ustanove koje je osnovala lokalna/regionalna samouprava ili nacionalne institucije, posebnom odlukom nadležnog tijela

- CIVILNI SEKTOR (pravne i fizičke osobe) čine:
 - Organizacije civilnog društva (udruge) registrirane pri nadležnom uredu državne uprave
 - Klasteri koji su osnovani sukladno Zakonu o udrugama i registrirani pri nadležnom uredu državne uprave
 - Zaklade i Fondacije
 - Fizičke osobe – građani

Članstvo u LAG-u/izvršna tijela

- GOSPODARSKI SEKTOR (pravne i fizičke osobe) čine:
 - Domaća/kućna radinost, samostalna zanimanja i obrti koji su osnovani temeljem Zakona o obrtu i registrirani pri nadležnom Trgovačkom sudu
 - OPG-i (obiteljska poljoprivredna gospodarstva) osnovani temeljem Zakona o poljoprivredi
 - Poduzeća (j.d.o.o., d.o.o., d.d.) koja su osnovana temeljem Zakona o trgovačkim društvima
 - Zadruga koje su osnovane temeljem Zakona o zadrugama
 - Klasteri koji su osnovani kao gospodarsko – interesna udruženja (GIU) sukladno Zakonu o trgovačkim društvima

Članstvo u LAG-u/izvršna tijela

- Struktura UO LAG-a, opći kriteriji (Pravilnik NN 43/15):
 - Min. 50% predstavnika iz civilnog i gospodarskog sektora; min. 20% članova - JLS čija se naselja nalaze u obuhvatu LAG-a; Min. 30% žena
 - Niti jedan od 3 sektora ne smije imati više od 49% sektorskih predstavnika u UO
 - Svi članovi UO moraju imati sjedište ili prebivalište (samo u slučaju fizičkih osoba) na području naselja koja se nalaze u obuhvatu LAG-a a koja nemaju više od 25.000 stanovnika prema Popisu stanovnika 2011.
- VAŽNO:
 - Imenovani predstavnik JLS u članstvu LAG-a može biti samo načelnik/zamjenik (dužnosnik) ili zaposlenik JLS (temeljem ugovora o radu)
 - Zaposlenik jednog sektora ne može biti predstavnik u drugom sektoru (sukob interesa)
 - U slučaju da LAG u svom članstvu ima samo dio naselja određene JLS primjenjuje se dodatak Pravilniku III – članovi UO ne smiju imati sjedište/prebivalište na području neprihvatljivih naselja – znači da u UO LAG-a ne može biti JLS koja ima sjedište (adresu) u naseljima navedenim u Prilogu III Pravilnika

Priprema za izradu LR/CLLD S

Mjera 19 – podmjera 19.2 (provedba LRS) + 19.3 (NC/TNC – nacionalna/transnacionalna suradnja) + 19.4 (tekući troškovi ureda i aktivnosti provedbe)

Priprema za izradu LR/CLLD S

- ❑ VAŽNO: paziti na **izbjegavanje sukoba interesa!**
 - ❑ Primjena pravila iz Zakona o javnoj nabavi – LAG može i ne mora provoditi postupak bagatelne javne nabave ali MORA primijeniti izbjegavanje sukoba interesa!
 - ❑ **Nitko iz upravljačkog/izvršnog sustava organizacije/institucije ponuditelja se smije biti u upravljačkom/izvršnom tijelu LAG-a**
 - ❑ U odboru za odlučivanje ne smiju biti osobe koje su vlasnički, rodbinski ili na bilo koji drugi način povezane s ponuditeljem (u slučaju udruga odn. organizacija koje imaju upravljačku strukturu, ne smiju biti u izvršnom ili upravljačkom tijelu organizacije - ponuditelja)
 - ❑ Osobe koje odlučuju – dobro je da potpišu **Izjave o izbjegavanju sukoba interesa** – *koji ostaje u arhivu LAG-a dok nemamo odluku APPRRR-a da li je potrebna uz dostavu dokumentacije u Zahtjevu za isplatu*

Podmjera 19.2

– Provedba operacija unutar CLLD strategije

- Prihvatljiva ulaganja:
 - **Projekti koji moraju biti u skladu sa lokalnom razvojnom strategijom i Programom ruralnog razvoja (LAG će odabirati projekte)**
- Prihvatljivi korisnici:
 - Nositelji projekata sa područja LAG-a (koji su podnijeli zahtjev LAG-u) i odabrani LAG-ovi (Mjera 7. – Podmjera 7.4., Mjera 16. – Podmjera 16.3.)
- Izračun potpore:
 - broj stanovnika LAG-a
 - broj bodova pri ocjeni LR/CLLD strategije
 - razina ekonomske razvijenosti područja LAG-a
- Iznos potpore:
 - do 1-1,5 mil. eur/odabranom LAG-u
 - oko 88% od ukupne alokacije za mjeru LEADER (na nacionalnoj razini)
 - iznos potpore po projektu će ovisiti o vrsti projekta i kriterijima zadanim u PRR

Podmjera 19.2

– Provedba operacija unutar CLLD strategije

□ Intenzitet potpore:

- Intenzitet potpore za pojedini projekt će ovisiti o intenzitetu potpore za svaku pojedinu mjeru/podmjeru iz PRR (**mogućnost povećanja do 20% - odluka LAG-a**) - **objektivan odabir projekata – računalno sučelje jedinstveno u Europi – samo za LAG-ove - PROGRESSLAG**

□ Natječaj:

- druga polovina 2015. (nakon što LAG-ovi izrade LRS – nakon završetka provedbe Podmjere 1)

□ Dokumenti za natječaj:

- Pored dokumenata iz Podmjere 1 podnosi se i lokalna razvojna strategija

Administrativna kontrola od strane Agencije za plaćanja (kontrola na terenu 5% i prema procjeni rizika)

Lokalnu razvojnu/CLLD strategiju ocjenjuje Ocjenjivački odbor

Odabranim LAG-ovima se dodjeljuje alokacija za programsko razdoblje 2014-2020 za podmjere 2., 3. i 4.

Strategija LR/CLLD S i mjere iz PPR

Mjera 3	Programi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu
Mjera 4	Ulaganja u fizičku imovinu
Mjera 6	Razvoj poljoprivrednih gospodarstva i poslovanja
Mjera 7	Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima
Mjera 8	Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma
Mjera 9	Uspostavljanje skupina i organizacija proizvođača
Mjera 16	Suradnja

IPARD vs. EPFRR – opće razlike

IPARD 2007 -2013	EPFRR (EAFRD) 2014 -2020
Korisnik MORA biti u sustavu PDV-a	Korisnik NE MORA biti u sustavu PDV-a
Ograničenje min. i max. kapaciteta proizvodnje	Nema ograničenja kapaciteta proizvodnje
Ograničen broj prihvatljivih sektora ulaganja	Svi sektori poljoprivredne proizvodnje – sukladno Zakonu o poljoprivredi
Nema avansa, ex post	Moguć avans do 50% (uz jamstva ili ne)
Plaćanje do 100% prihvatljivih troškova – na kraju ulaganja	Plaćanje u ratama – max. 3 rate
Kontrola na terenu – 100% prije ugovaranja i prije plaćanja	Kontrola na terenu – 5%, ovisno o procjeni rizika, ostalo samo administrativno
Ulaganje – tek nakon sklapanja ugovora	Ulaganje – može oćeti odmah nakon prijave na natječaj
Leasing nije dozvoljen	Leasing dozvoljen (financijski)
Liste dozvoljenih troškova odobrava EK	Liste dozvoljenih troškova – ne odobrava EK

Mjera 3

– sustavi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu

Podmjera 3.1

Potpore za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode

Korisnici:

Aktivni poljoprivrednici upisani u Upisnik poljoprivrednika koji su uključeni u EU ili nacionalni sustav kvalitete; udruženja ekoloških poljoprivrednih proizvođača.

Prihvatljivi troškovi:

Troškovi ulaska u sustav kvalitete; godišnji troškovi sudjelovanja u sustavu kvalitete; troškovi stručne kontrole i certifikacije ovlaštenog kontrolnog tijela.

Potpore:

Do 100% vrijednosti prihvatljivih troškova, najviše 3.000 EUR/ godišnje po korisniku

Mjera 3

– sustavi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu

Podmjera 3.2

Potporna za aktivnosti informiranja i promoviranja

Korisnici:

Skupina proizvođača (udruga) koji su uključeni u EU ili nacionalni sustav kvalitete; udruženja ekoloških poljoprivrednih proizvođača čiji su članovi sudjelovali u programu ekološke proizvodnje.

Prihvatljivi troškovi:

organizacija i/ili sudjelovanje na sajmovima; izrada promotivnih materijala, multimedijalni proizvodi, web razvoj i promocija; kupnja oglasnog prostora; promotivne kampanje i organizacija namjenski promotivnih događanja, uključujući edukativne ture; radionice i seminari; promotivne aktivnosti putem različitih komunikacijskih kanala, promotivne aktivnosti na prodajnim mjestima od nacionalnog značaja ili EU ili HoReCa kanala.

Potpora:

Do 70% prihvatljivih troškova, 30.000 EUR-a godišnje po korisniku, najviše do 100.000 EUR tijekom programskog razdoblja.

Mjera 4

Ulaganja u fizičku imovinu (Pravilnik: NN 75/15)

Podmjera 4.1

Tip operacije: **Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava**

Korisnici: Fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika (osim fizičkih i pravnih osoba čija je ekonomska veličina manja od 6.000 eura ukoliko ulažu u sektor voća, povrća i cvijeća i manja od 8.000 eura za ulaganja u ostalim sektorima), Proizvođačke grupe/organizacije

Prihvatljivi troškovi: ulaganje u građenje i opremanje gospodarskih objekata i sustava a navodnjavanje te kupnju zemljišta i objekata (do 10% vrijednosti)

Visina potpore: Od 5.000 do 2.000.000 EUR, odnosno do 3.000.000 EUR

Intenzitet potpore: Do 50% + 20% za mlade poljoprivrednike, zajedničke projekte, integrirane projekte, ulaganja u planinska područja, područja sa značajnim prirodnim ograničenjima i ostala područja s posebnim ograničenjima, ulaganja unutar Europskoga inovacijskog partnerstva (EIP), ulaganja povezana s agro-okolišnim i klimatskim djelatnostima i ekološkom poljoprivredom.

Tip operacije: **Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš**

Korisnici: Fizičke i pravne osobe (upisnik); **Prihvatljivi troškovi:** izgradnja i opremanje

Visina potpore: Od 5.000 do 1.000.000 EUR; **Intenzitet potpore:** do 75% uz mogućnost + 20%

Mjera 4

Ulaganja u fizičku imovinu (Pravilnik: NN 75/15)

Podmjera 4.1

Visina potpore (u kunskoj protuvrijednosti):

Od 5.000 do 2.000.000 EUR, odnosno do 3.000.000 EUR za ulaganja u sektore:

- govedarstva, za ulaganja u građenje i/ili opremanje objekata za držanje muznih krava i/ili za tov junadi i/ili
- svinjogojstva, za ulaganja u građenje i/ili opremanje objekata za tov svinja i/ili repro centara i/ili
- peradarstva, za ulaganje u građenje i/ili opremanje valionica i/ili
- voća i povrća, za ulaganja u zatvorene/zaštićene prostore i/ili ulaganja u podizanje novih višegodišnjih nasada.

Najviša vrijednost javne potpore po projektu za ulaganja isključivo u kupnju nove poljoprivredne mehanizacije i opreme, radnih strojeva te gospodarskih vozila – do 1.000.000 EUR.

Intenzitet potpore:

Do 50 % vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova, a može se uvećati za dodatnih 20 % i to za: mlade poljoprivrednike, zajedničke projekte, integrirane projekte, ulaganja u planinska područja, područja sa značajnim prirodnim ograničenjima i ostala područja s posebnim ograničenjima, ulaganja unutar Europskoga inovacijskog partnerstva (EIP), ulaganja povezana s agro-okolišnim i klimatskim djelatnostima i ekološkom poljoprivredom.

Mjera 4

Ulaganja u fizičku imovinu (Pravilnik: NN 75/15)

Podmjera 4.1

Tip operacije: **Korištenje obnovljivih izvora energije**

Korisnici: Fizičke i pravne osobe (Upisnik)

Prihvatljivi troškovi: ulaganja u građenje i/ili opremanje objekata za proizvodnju energije, objekata za prijem, obradu i skladištenje sirovina, za obradu, preradu, skladištenje, transport i primjenu izlaznih supstrata za organsku gnojidbu.

Visina potpore: Od 5.000 do 1.000.000 EUR

Intenzitet potpore: Do 50 % vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova, a može se uvećati za dodatnih 20 %

Mjera 4

Ulaganja u fizičku imovinu (Pravilnik: NN 75/15)

Podmjera 4.2

Tip operacije: **Povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima**

Korisnici: Fizičke i pravne osobe koje se bave ili se namjeravaju baviti preradom proizvoda iz Dodatka I. Ugovora o EU. **Prihvatljivi troškovi:** izgradnja i opremanje, kupnja zemljišta i objekata (do 10%)

Visina potpore: Od 10.000 do 3.000.000 EUR, odnosno do 5.000.000 EUR;

Intenzitet potpore: Do 50 % vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova, a može se uvećati za dodatnih 20 postotnih bodova i to za: ulaganja unutar Europskoga inovacijskog partnerstva (EIP) i ulaganja koja provode proizvođačke organizacije.

Tip operacije: **Korištenje obnovljivih izvora energije**

Korisnici: Fizičke i pravne osobe koje se bave ili se namjeravaju baviti preradom proizvoda iz Dodatka I. Ugovora o EU

Prihvatljivi troškovi: ulaganja u građenje i/ili opremanje objekata; **Visina potpore:** Od 10.000 do 1.000.000 EUR-a

Intenzitet potpore: jednako kao gore navedeno

Mjera 4

Ulaganja u fizičku imovinu (Pravilnik: NN 75/15)

Podmjera 4.3

Tip operacije: **Investicije u osnovnu infrastrukturu javnog navodnjavanja**

Korisnici: JLS i Županije. **Prihvatljivi troškovi:** izgradnja sustava navodnjavanja,

Visina potpore: Od 10.000 do 3.000.000 EUR, odnosno do 5.000.000 EUR;

Intenzitet potpore: Od 150.000 do 15.000.000 EUR. **Intenzitet potpore:** do 100%

Tip operacije: **Komasacija poljoprivrednog zemljišta**

Korisnici: JLS i Županije. **Prihvatljivi troškovi:** uklanjanje međa i građevina (ograda, bunara i slično), građenje nove mreže poljoprivrednih putova, pripadajućih mostova i propusnih građevina

Visina potpore: Od 150.000 do 3.000.000 EUR. **Intenzitet potpore:** do 100%

Mjera 4

Ulaganja u fizičku imovinu (Pravilnik: NN 75/15)

Podmjera 4.3

Tip operacije: **Ulaganje u šumsku infrastrukturu**

Korisnici: šumposjednici, HŠ, udruženja šumoposjednika, JLS

Prihvatljivi troškovi: projektiranje, izgradnja/rekonstrukcija prometne infrastrukture u šumama i kupovina zemljišta (do 10%)

Visina potpore: Od 10.000 do 1.000.000 EUR, Intenzitet potpore: Do 100%

Mjera 4

Ulaganja u fizičku imovinu (Pravilnik: NN 75/15)

Podmjera 4.4

Tip operacije: **Neproizvodna ulaganja vezana uz očuvanje okoliša**

Korisnici: PG (Upisnik), javne ustanove i tijela, uključujući javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjima (državne, regionalne i lokalne javne ustanove), JLS i civilne udruge koje se bave zaštitom i promicanjem kulturnih vrijednosti i zaštite okoliša.

Prihvatljivi troškovi: ulaganje u izgradnju terasa, u podizanje suhozida i živica, uklanjanje invazivnih stranih vrsta s poljoprivrednog zemljišta, nabava električnog pastira s pripadajućom opremom i/ili autohtonog pastirskog psa (tornjaka), izgradnja novih i obnova postojećih nastambi za stoku na području prirodne rasprostranjenosti velikih zvijeri, obnova staništa važnih za očuvanje bioraznolikosti na poljoprivrednom zemljištu, ulaganje u obnovu zapuštenih lokvi za napajanje stoke te kupnja zemljišta za realizaciju projekta do 10% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta.

Visina potpore: Od 600 do 150.000 EUR.

Intenzitet potpore: do 100%

Mjera 6

Razvoj poljoprivrednih djelatnosti i poslovanja (Pravilnik: NN 42/15)

Podmjera 6.1

Tip operacije: **Potpore mladim poljoprivrednicima**

Korisnici: Osobe starosti između 18 i 40 godina, koje posjeduju odgovarajuće profesionalne vještine i znanja o poljoprivredi i koje su prvi put postavljene kao nositelj poljoprivrednog gospodarstva (ne duže od 18 mjeseci prije podnošenja Zahtjeva). Poljoprivredno gospodarstvo u trenutku podnošenja Zahtjeva za potporu mora pripada ekonomskoj veličini u rasponu od 8.000 do 49.999 EUR-a

Prihvatljivi troškovi: kupnja domaćih životinja, jednogodišnjeg i višegodišnjeg bilja, sjemena i sadnog materijala; kupnja, građenje i/ili opremanje zatvorenih/zaštićenih prostora i objekata te ostalih gospodarskih objekata uključujući vanjsku i unutarnju infrastrukturu u sklopu poljoprivrednog gospodarstva u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje i/ili prerade; podizanje novih i/ili restrukturiranje postojećih nasada; uređenje i trajnije poboljšanje kvalitete poljoprivrednog zemljišta u svrhu poljoprivredne proizvodnje; građenje i/ili opremanje objekata za prodaju i prezentaciju vlastitih poljoprivrednih proizvoda uključujući i troškove promidžbe; kupnja ili zakup poljoprivrednog zemljišta; kupnja poljoprivredne mehanizacije, strojeva i opreme.

Visina potpore: do 50.000,00 EUR

Intenzitet potpore: do 100% ukupno prihvatljivih troškova

Mjera 6

Razvoj poljoprivrednih djelatnosti i poslovanja (Pravilnik: NN 42/15)

Podmjera 6.2

Tip operacije: **Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnom području**

Korisnici: poljoprivredna gospodarstva upisana u Upisnik poljoprivrednika u rangu mikro i malih poslovnih subjekata, fizičke osobe u svojstvu nositelja ili člana obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva koji pokreću novu nepoljoprivrednu djelatnost u ruralnim područjima.

Visina potpore: do 50.000,00 EUR

Intenzitet potpore: do 100% ukupno prihvatljivih troškova

Važno:

- Potpora za pokretanje nepoljoprivredne djelatnosti unutar ovoga tipa operacije može se dodijeliti **za jednu nepoljoprivrednu djelatnost po jednom korisniku u cijelom programskom razdoblju 2014. – 2020.**
- Potpora se dodjeljuje **za novu nepoljoprivrednu djelatnost koja nije započeta do vremena podnošenja zahtjeva za potporu.**
- Zahtjev za potporu unutar ovoga tipa operacije može se podnijeti tek nakon izvršene konačne isplate potpore po prethodnom zahtjevu za potporu, *odnosno: 1 zahtjev – 1 projekt*

Mjera 6; Podmjera 6.2: Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnom području

- **Prihvatljive aktivnosti** odnose se na:
 - turizam u ruralnom području (**građenje i/ili opremanje objekata i/ ili turističke infrastrukture** za pružanje turističkih i/ili ugostiteljskih usluga sukladno propisima iz područja turizma i ugostiteljstva),
 - tradicijske, umjetničke obrte, izradu suvenira (**građenje i/ili opremanje objekata** u kojima se obavlja djelatnost tradicijskih obrta, uključujući objekte u kojima se obavlja pakiranje i trženje proizvoda tradicijskih obrta),
 - pružanje usluga u ruralnim područjima, poljoprivredi i šumarstvu (**građenje i/ili opremanje objekata** za pružanje usluga u ruralnim područjima),
 - preradu, marketing i izravnu prodaju lokalnih proizvoda (**građenje i/ili opremanje objekata** za preradu, skladištenje, pakiranje i/ili izravnu prodaju lokalnih proizvoda).

Mjera 6; Podmjera 6.2: Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnom području

□ **Uvjeti prihvatljivosti:**

- Korisnik **mora biti upisan u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava najmanje 1 godinu** prije podnošenja zahtjeva za potporu.
- PG u trenutku podnošenja zahtjeva za potporu **pripada ekonomskoj veličini** iskazanoj u ukupnom standardnom ekonomskom rezultatu poljoprivrednog gospodarstva - min. **1.000 eura**.
- **Ulaganje** u pokretanje nepoljoprivredne djelatnosti se provodi **u ruralnom području u naseljima s najviše 5.000 stanovnika u području jedinice lokalne samouprave u kojoj je sjedište poljoprivrednog gospodarstva.**
- Korisnik mora **izraditi poslovni plan** u skladu s odredbama iz Priloga IV Pravilnika.
- Prihvatljive **aktivnosti moraju biti u skladu s važećim strateškim ili planskim dokumentima jedinice lokalne samouprave.**
- Kod ulaganja u pružanje usluga - **uspostaviti knjigovodstvo ili odgovarajuću evidenciju sukladno nacionalnim propisima najkasnije na kraju provedbe aktivnosti.**
- Korisnik treba biti **registriran i obavljati djelatnost/aktivnost u skladu s nacionalnim zakonodavstvom najkasnije do podnošenja zadnjeg zahtjeva za isplatu.**

Mjera 6; Podmjera 6.2: Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnom području

□ Uvjeti prihvatljivosti:

- Produkt prerade/predmet trženja mora biti proizvod koji nije obuhvaćen Dodatkom I Ugovora o EU
- Proizvodi vezani za provođenje aktivnosti - za **ponudu hrane i pića – turizam u ruralnom području i koji su ulaz aktivnosti prerade/trženja moraju biti proizvedeni/trženi u skladu s propisima o hrani i potjecati izravno iz vlastite poljoprivredne proizvodnje ili mogu biti nabavljeni izravno (bez posrednika) od drugog poljoprivrednog gospodarstva upisanog u Upisnik PG osim proizvoda** koji se ne proizvode na poljoprivrednim gospodarstvima a nužni su za pružanje turističkih usluga te preradu i trženje proizvoda.
- Nakon konačne isplate potpore, korisnik je **dužan najmanje narednih pet godina baviti se aktivnošću za koju je ostvario potporu.**
- **Na jednom poljoprivrednom gospodarstvu ista nepoljoprivredna djelatnost ne može se pokrenuti dva ili više puta u cijelom programskom razdoblju 2014. – 2020.**

Okvirni sadržaj poslovnog plana za podmjeru 6.2

- a) početno ekonomsko stanje korisnika koji se prijavljuje za potporu:
- b) ključne točke i ciljevi za razvoj nove djelatnosti korisnika
 - opis modela za razvoj novih djelatnosti; posebni ciljevi koji će se ispuniti nakon provedbe razvojnih aktivnosti te aktivnosti potrebne za postizanje navedenih ciljeva (građenje, rekonstrukcija ili osnivanje radiona, tvornica, prostora i objekata za obavljanje različitih prihvatljivih aktivnosti; stjecanje profesionalnih kvalifikacija u sektoru koji je predmet prijave, itd.). Sve aktivnosti trebaju biti u okviru sektora koji je predmet prijave.
- c) Pojediniosti o potrebnim aktivnostima za razvoj aktivnosti korisnika ili poljoprivrednog gospodarstva ili mikro ili malog poduzeća, kao što su investicije, obuka i savjetovanje.
 - detaljan opis investicije
 - vremenski okvir s detaljnim aktivnostima koje su potrebne za ostvarivanje navedenih ciljeva
 - indikativan plan proizvedenih količina
 - dokaz da će planirane aktivnosti omogućiti dostizanje definiranih ciljeva
 - opis koji planirane aktivnosti imaju na okoliš
 - informacija o stjecanju potrebnih profesionalnih vještina i znanja (ako je primjenjivo) kao i ostale potrebna/dogovorena savjetovanja i/ili treninge
 - pokazatelji ekonomske održivosti (NSV, ISR)

Mjera 6

Razvoj poljoprivrednih djelatnosti i poslovanja (Pravilnik: NN 42/15)

Podmjera 6.3

Tip operacije: **Potpore razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava**

Korisnici: Mala poljoprivredna gospodarstva, čija je ekonomska veličina između 2.000 i 7.999 EUR-a

Prihvatljivi troškovi: Kupnja domaćih životinja, jednogodišnjeg i višegodišnjeg bilja, sjemena i sadnog materijala; kupnja, građenje i/ili opremanje zatvorenih/zaštićenih prostora i objekata te ostalih gospodarskih objekata uključujući vanjsku i unutarnju infrastrukturu u sklopu poljoprivrednog gospodarstva u svrhu obavljanja poljoprivredne proizvodnje i/ili prerade proizvoda; podizanje novih i/ili restrukturiranje postojećih nasada; uređenje i trajnije poboljšanje kvalitete poljoprivrednog zemljišta u svrhu poljoprivredne proizvodnje; građenje i/ili opremanje objekata za prodaju i prezentaciju vlastitih poljoprivrednih proizvoda uključujući i troškove promidžbe; kupnja ili zakup poljoprivrednog zemljišta; kupnja poljoprivredne mehanizacije, strojeva i opreme.

Visina potpore: do 15.000,00 EUR, **Intenzitet potpore:** do 100% ukupno prihvatljivih troškova

Mjera 6

Razvoj poljoprivrednih djelatnosti i poslovanja

Podmjera 6.4 – u nacrtu

Tip operacije: Ulaganja u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima

Korisnici: mikro i mali gospodarski subjekti koje se bave nepoljoprivrednom djelatnošću osnovani kao OPG-i, obrti, trgovačka društva ili zadruge

Prihvatljivi troškovi – ulaganja u naseljima do 5.000 stanovnika:

- turizam na ruralnom području,
- prerada i trženje proizvoda,
- tradicijski, umjetnički i obrti za izradu suvenira,
- pružanje usluga u ruralnim područjima, poljoprivredi i šumarstvu kao što su IT centri, radionice za popravak poljoprivrednih i šumarskih strojeva, dječji vrtići, igraonice za djecu, sportsko-rekreativni centri, veterinarske usluge, pružanje usluga opskrbe za ruralno stanovništvo, usluga skrbi za starije i nemoćne osobe.

Visina potpore: 3.500 – 200.000 Eur

Intenzitet potpore: do 70% ukupno prihvatljivih troškova

Mjera 6; Podmjera 6.4: Ulaganja u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima – u nacrtu

- Detaljnije:
 - **Broj projekata** odobrenih pojedinom korisniku u programskom razdoblju **nije ograničen**. Isti korisnik može podnijeti Zahtjev **za potporu samo jednom unutar Podmjere 6.4. tijekom jednog natječaja**.
 - Zahtjev za potporu za sljedeće ulaganje unutar Podmjere 6.4. može se podnijeti tek nakon izvršene konačne isplate potpore po prethodnom Zahtjevu.
 - **Isplata potpore** može biti **jednokratna ili u ratama**. **Maksimalan broj rata je 3**
 - maksimalni iznos javne potpore po prijavljenom korisniku iznosi 200.000 eura u protuvrijednosti u kunama tijekom razdoblja od 3 uzastopne fiskalne godine - primjenjuju se **„de minimus“ pravila potpore** sukladno u odredbama o potporama male vrijednosti (UREDBA KOMISIJE (EU) br. 1401/2013 od 18. prosinca 2013. o primjeni članka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije na de minimis potpore)

Mjera 6; Podmjera 6.4: Ulaganja u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima – u nacrtu

- Turizam na ruralnom području - prihvatljivi troškovi:
 - ulaganje u građenje i/ili opremanje objekata za pružanje turističkih i/ili ugostiteljskih usluga
 - kupnja računalnih programa
 - opći troškovi: usluge izrade projektno-tehničke dokumentacije, troškovi pripreme dokumentacije za natječaj i dr.

- Prerada i trženje proizvoda - prihvatljivi troškovi:
 - ulaganja u građenje i/ili opremanje objekata za preradu, skladištenje, pakiranje, trženje prerađenih proizvoda
 - troškovi promidžbe proizvoda
 - kupnja računalnih programa
 - opći troškovi: usluge izrade projektno-tehničke dokumentacije, troškovi pripreme dokumentacije za natječaj i dr.

Mjera 6; Podmjera 6.4: Ulaganja u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima – u nacrtu

- Tradicijski, umjetnički i obrti za izradu suvenira - prihvatljivi troškovi:
 - ulaganja u građenje i/ili opremanje objekata u kojima se obavlja djelatnost obrta, uključujući objekte u kojima se obavlja pakiranje i trženje proizvoda
 - troškovi promidžbe proizvoda
 - opći troškovi: usluge izrade projektno-tehničke dokumentacije, troškovi pripreme dokumentacije za natječaj i dr.

- Pružanje usluga u ruralnim područjima, poljoprivredi i šumarstvu - prihvatljivi troškovi:
 - ulaganja u građenje i/ili opremanje objekata za pružanje nepoljoprivrednih usluga u ruralnim područjima kao što su IT centri, radionice za popravak poljoprivrednih i šumarskih strojeva, dječji vrtići, igraonice za djecu, sportsko-rekreativni centri za mlade i odrasle, veterinarske usluge, pružanje usluga opskrbe za ruralno stanovništvo, usluga skrbi za starije i nemoćne osobe,
 - opći troškovi: usluge izrade projektno-tehničke dokumentacije, troškovi pripreme dokumentacije za natječaj i dr.

Mjera 6; Podmjera 6.4: Ulaganja u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima – u nacrtu

Opći troškovi – detaljnije:

- Opći troškovi prihvatljivi su iznosu do 10 % vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta od kojih su:
 - troškovi pripreme poslovnog plana prihvatljivi u iznosu do 1 posto od ukupno prihvatljivih troškova projekta, ali ne više od 3.000 eura,
 - troškovi pripreme dokumentacije za natječaj prihvatljivi u iznosu do 2 posto od ukupno prihvatljivih troškova projekta, ali ne više od 10.000 eura,
 - troškovi projektno - tehničke dokumentacije prihvatljivi u iznosu koji čini razliku zbroja troškova navedenih u točkama a) i b) ovoga stavka i gornje granice od 10 posto od ukupno prihvatljivih troškova projekta.
- Iznos prihvatljivih općih troškova utvrđuje se bez PDV-a.

Mjera 6; Podmjera 6.4: Ulaganja u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima – u nacrtu

□ **Uvjeti prihvatljivosti:**

- Korisnik koji traži potporu za ulaganje mora se tom djelatnošću baviti najmanje godinu dana prije podnošenja Zahtjeva za potporu te predmet ulaganja mora biti registriran u skladu s nacionalnim zakonodavstvom na kraju ulaganja.
- Korisnik mora imati podmirene odnosno regulirane financijske obveze prema državnom proračunu u trenutku podnošenja Zahtjeva za potporu.
- Ulaganje se provodi na ruralnom području, u naselju do 5000 stanovnika
- Produkt prerade/predmet trženja mora biti proizvod koji nije obuhvaćen Prilogom I ovoga Pravilnika.
- Osnovna sirovina za djelatnosti u području „Prerada i trženje proizvoda” mora biti proizvedena na području unutar 100 km od mjesta planirane prerade/trženja i na području Republike Hrvatske
- Ako su korisniku dodijeljena bespovratna sredstva u obliku subvencija kamatne stope ili subvencija naknada za jamstvo za isti iznos umanjiti će se iznos potpore korisniku koji ne može biti veći od maksimalnog iznosa potpore koji je određen Pravilnikom.
- Ako je korisnik ostvario potporu ili donaciju iz drugih izvora za troškove iz članka 7. potpora se umanjuje za isti iznos.
- Nije dozvoljeno poduzimanje radnji koje bi mogle dovesti do financiranja istog ulaganja iz ostalih europskih fondova.

Mjera 6; Podmjera 6.4: Ulaganja u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima – u nacrtu

□ **Neprihvatljivi troškovi:**

- porez na dodanu vrijednost (u daljnjem tekstu: PDV), osim PDV-a koji je prihvatljiv kao trošak sukladno posebnim propisima o PDV-u te drugi porezi, naknade i doprinosi,
- kamate,
- rabljeni strojevi i oprema,
- troškovi održavanja, amortizacije i najma,
- kupnja, najam ili zakup zemljišta i postojećih zgrada, bez obzira na to da li najam rezultira vlasništvom prenesenim u korist najmoprimca,
- troškovi vezani uz ugovore o zakupu, kao što je marža najmodavca, režijski troškovi i troškovi osiguranja,
- novčane kazne, financijske kazne i troškovi parničnog postupka,
- bankovni troškovi, troškovi jamstava i slične naknade,
- nepredviđeni radovi u građenju.

Mjera 7_i

Podmjera 7.4: Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu

- **Operacije 7.4.1: Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu**
- **Korisnici:**
 - jedinice lokalne samouprave, trgovačka društva u većinskom vlasništvu jedinica lokalne samouprave, javne ustanove neprofitnog karaktera u kojima su osnivači jedinice lokalne samouprave (osim javnih vatrogasnih postrojbi, lokalnih i regionalnih razvojnih agencija), udruge/organizacije civilnog društva i vjerske zajednice koje se bave humanitarnim i društvenim djelatnostima od posebnog interesa za lokalno stanovništvo (isključujući LAG-ove) i čije su glavne djelatnosti povezane sa prihvatljivim ulaganjem, lokalne akcijske grupe (LAG-ovi) koje su odabrane unutar Programa
- **Intenzitet potpore:**
 - do 80% od ukupnih prihvatljivih troškova za ulaganje koje se nalazi u jedinici lokalne samouprave čiji je indeks razvijenosti 100 posto prosjeka Republike Hrvatske i više,
 - do 90% od ukupnih prihvatljivih troškova za ulaganje koje se nalazi u jedinici lokalne samouprave čiji je indeks razvijenosti 75 posto do manje od 100 posto prosjeka Republike Hrvatske,
 - do 100% od ukupnih prihvatljivih troškova za ulaganje koje se nalazi u jedinici lokalne samouprave čiji je indeks razvijenosti manji od 75 posto prosjeka Republike Hrvatske.

Mjera 8

Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma

Podmjera 8.5

Tip operacije: **Potpora za ulaganja u poboljšanje otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava**

Korisnici: Šumoposjednici, HŠ i dr. trgovačka društva za gospodarenje šumama, Udruženja šumoposjednika

Prihvatljivi troškovi: Konverzija degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura

Visina potpore: 5.000 – 700.000 EUR-a, **Intenzitet potpore:** do 100%

Tip operacije: **Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture**

Korisnici: Šumoposjednici, HŠ i dr. trgovačka društva za gospodarenje šumama, Udruženja šumoposjednika, Udruge civilnog društva i druge pravne osobe aktivne u zaštiti prirode

Prihvatljivi troškovi: Materijali, oprema, usluge i radovi te druga prihvatljiva mala infrastruktura; opći troškovi

Visina potpore: 5.000 – 100.000 EUR-a, **Intenzitet potpore:** do 100%

Mjera 8

Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma

Podmjera 8.6

Tip operacije: **Modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u pridobivanju drva i šumskouzgojnim radovima**

Korisnici: Šumoposjednici, Udruženja šumoposjednika; obrti, mikro, mala i srednja poduzeća registrirana sukladno nacionalnim propisima

Prihvatljivi troškovi: Kupnja novih i rabljenih strojeva, alata, uređaja i opreme za sječu, privlačenje, izvoženje i iznošenje drva; za proizvodnju šumske biomase; za daljinski prijevoz drva; za šumsko uzgojne radove za pripremu šumskog tla za sjetvu ili sadnju; izgradnja objekata i kupnja nove i rabljene opreme za skladištenje, zaštitu i sušenje drvnih proizvoda (silosi, skladišta za drvenu sječku, utovarivači, atomizeri, sušare itd.); opći troškovi

Visina potpore: 5.000 – 700.000 EUR-a, **Intenzitet potpore:** do 50%

Tip operacije: **Modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u predindustrijskoj preradi drva**

Korisnici: obrti, mikro, mala i srednja poduzeća registrirana sukladno nacionalnim propisima

Prihvatljivi troškovi: Kupnja novih i rabljenih strojeva, alata, uređaja i opreme za predindustrijsku preradu drva (blanjalice, pile); za proizvodnju peleta i briketa; instalacija i/ili kupnja IKT u postupcima pridobivanja drva i predindustrijske prerade drva; izgradnja objekata i kupnja nove i rabljene opreme za sušenje, parenje, skladištenje i zaštitu proizvoda od drva (sušare, parionice, silosi, skladišta za drvenu sječku, utovarivači, atomizeri itd.); opći troškovi

Visina potpore: 10.000 – 100.000 EUR-a, **Intenzitet potpore:** do 50%

Mjera 8

Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma

Podmjera 8.6

Tip operacije: **Marketing drvnih i nedravnih šumskih proizvoda**

Korisnici: Šumoposjednici, Udruženja šumoposjednika; obrti, mikro, mala i srednja poduzeća registrirana sukladno nacionalnim propisima

Prihvatljivi troškovi: Marketing drvnih i nedravnih (šumskih proizvoda); opći troškovi

Visina potpore: 5.000 – 30.000 EUR-a, **Intenzitet potpore:** do 50%

Mjera 9

Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija

Podmjera 9.1

Tip operacije: **Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija**

Korisnici: Proizvođačke grupe ili organizacije iz sektora poljoprivrede, u rangu malih i srednjih poduzeća, priznate ili u postupku priznavanja od strane ministarstva nadležnog za poljoprivredu.

Prihvatljivi troškovi: Troškovi rada koji su u skladu s Poslovnim planom proizvođačke grupe ili organizacije.

Visina i intenzitet potpore: Najviše 10 % vrijednosti godišnje utržene proizvodnje, ne više od 100.000 EUR godišnje, bez obzira na stvarni obračun moguće potpore.

Mjera 16

Suradnja

Podmjera 16.1

Potpore za osnivanje i rad operativnih skupina Europskog inovacijskog partnerstva (EIP) za poljoprivrednu produktivnost i održivost

Korisnici:

- Pravne osobe osnovane u Republici Hrvatskoj koje se bave djelatnostima u okviru predloženih aktivnosti npr. promicanje energetske učinkovitosti, smanjenje negativnih utjecaja na okoliš, razvoj i unapređenje skladištenja gnoja i metoda korištenja, unapređenje i uvođenje inovacija vezanih uz zdravlje i dobrobit životinja.
- Fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika.

Prihvatljivi troškovi: Paušalni iznos potpore za sve troškove nastale tijekom razvoja projektne ideje i uspostave partnerstva.

Potpore: Paušalni iznos potpore je 5.000 EUR-a.

Mjera 16

Suradnja

Podmjera 16.1

Tip operacije: **Potpore za osnivanje i rad operativnih skupina Europskog inovacijskog partnerstva (EIP) za poljoprivrednu produktivnost i održivost**

Korisnici: Pravne osobe osnovane u Republici Hrvatskoj koje se bave djelatnostima u okviru predloženih aktivnosti npr. promicanje energetske učinkovitosti, smanjenje negativnih utjecaja na okoliš, razvoj i unapređenje skladištenja gnoja i metoda korištenja, unapređenje i uvođenje inovacija vezanih uz zdravlje i dobrobit životinja; Fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednika.

Prihvatljivi troškovi: Paušalni iznos potpore za sve troškove nastale tijekom razvoja projektne ideje i uspostave partnerstva.

Potpore: Paušalni iznos potpore je 5.000 EUR-a.

Tip operacije: Operativne skupine

Korisnici: Operativne skupine u poljoprivrednom i prehrambeno-prerađivačkom sektoru. Partneri u predloženoj operativnoj skupini su fizičke i pravne osobe registrirane u Republici Hrvatskoj.

Prihvatljivi troškovi: tekući troškovi za rad operativnih skupina za vrijeme trajanja projekta; izravni troškovi provedbe projekta, uključujući i istraživačke aktivnosti vezane za pojedini praktični projekt ako su primjenjive na temelju detaljnog plana

Potpore: Do 100% prihvatljivih troškova, između 30.000 - 200.000 EUR-a.

Mjera 16

Suradnja

Podmjera 16.2

Tip operacije: **Pilot projekti i razvoj novih proizvoda, postupaka, procesa i tehnologija**

Korisnici: Udruge proizvođača, proizvođačke grupe/organizacije i zadruge iz poljoprivrednog sektora •
Operativne skupine

Prihvatljivi troškovi: troškovi istraživanja i razvoja (laboratorijska ispitivanja, terenska ispitivanja, istraživanja tržišta, studije izvedivosti, razvoj ambalaže za izradu novog proizvoda ili procesa); tekući troškovi suradnje uključujući materijalne troškove i troškove vezane uz opremu, objekte, zemljište itd.

Potpورا: Do 100% prihvatljivih troškova, između 50.000 - 300.000 EUR-a.

Podmjera 16.4

Tip operacije: **Kratki lanci opskrbe i lokalna tržišta**

Korisnici: pravne osobe iz poljoprivrednog i prehrambenog sektora i njihova udruženja; proizvođačke grupe i organizacije; druge pravne osobe koje sudjeluju u kratkim lancima opskrbe i drugi relevantni dionici.

Prihvatljivi troškovi: tekući troškovi suradnje, promotivne aktivnosti

Potpورا: Do 100% prihvatljivih troškova, između 10.000 - 50.000 EUR-a.

Postupak/način odabira projekata

Važan alat koji omogućuje realnu i objektivnu procjenu – **računalno sučelje PROGRESSLAG** (jedinствeno sučelje u EU samo za LAG-ove)

□ Koraci:

- postupak odabira projekata i utvrđivanje kriterija
- objavljivanje javnog natječaja za prikupljanje projektnih prijedloga
- prikupljanje projektnih prijedloga (uspostava baze projekata)
- evaluacija projektnih prijedloga
- donošenje objektivne odluke o prioritetnim projektima – više razina odlučivanja
- Izvještavanje - dostava APPRRR-u - motoring

U proceduri mora biti definirano izbjegavanje sukoba interesa.

Postupak odabira projekata mora bit institucionaliziran (interni pravilnik LAG-a) i prikazan u LR/CLLD strategiji

Tijela odlučivanja o odabiru prioriteta projektnih prijedloga

- o izboru tijela za odabir projektnih prijedloga odlučuje sam LAG
- mora biti utvrđena precizna i jasna procedura o izboru tijela, a ne samo općenito opisana
- **u proceduri mora biti jasno definirano:**
 - tko može a tko ne može sudjelovati u radu tijela (članovi LAG-a- stručnjaci, predstavnici privatnog, javnog i civilnog sektora -po potrebi i vanjski stručnjaci)
 - struktura članova i limiti udjela članova predstavnika pojedinih skupina u tijelu
 - tko bira članove tijela (skupština ili upravni odbor)
 - način odlučivanja (konsenzus ili glasanje)
 - nezavisnost rada tijela
 - izbjegavanje sukoba interesa članova
 - sudjelovanje nezavisnih stručnjaka
 - da li se i kako financira rad članova tijela
 - i dr.

Opis procedure dodjeljivanja višeg intenziteta potpore

- Procedura treba sadržavati:
 - koji projektni prijedlozi se mogu kandidirati za dodjeljivanja višeg intenziteta potpore (sukladnost s prioriternim potrebama LAG-a)
 - uvjeti koje projektni prijedlozi moraju ispuniti
 - kriterije za odabir (opravdanost, važnost prioriteta i dr.)
 - korake postupka/procedure
 - tijelo koje provodi postupak (može biti tijelo za odabir projekata)
- **U proceduri mora biti definirano izbjegavanje sukoba interesa.**
- **Postupak odabira projekata mora bit institucionaliziran (interni pravilnik LAG-a) te prikazan u LR/CLLD strategiji**
- **Odabir i postupak – objektivian i uravnotežen – alat – ProgressLAG**

Podmjera 19.3 – aktivnosti suradnje

- Prihvatljiva ulaganja:
 - tehnička priprema međuteritorijalnih i transnacionalnih projekata suradnje, ukoliko LAG može minimalno identificirati ciljeve i karakter/tip planiranog projekta suradnje u svojoj LR/CLLD S
 - međuteritorijalni projekti suradnje (unutar granica RH)
 - transnacionalni projekti suradnje (između država članica ili s trećim državama)
- Prihvatljivi korisnici:
 - Odabrani LAG-ovi i nosioci projekta sa područja LAG-a
- Iznos potpore:
 - do 100.000,00 eur/odabranom LAG-u
 - oko 6% od ukupne alokacije za mjeru LEADER
- Intezitet potpore:
 - do 90 % za međuteritorijalne projekte suradnje
 - do 100% za transnacionalne projekte suradnje

Podmjera 19.4 – tekući troškovi, animacija

- Tekući troškovi:
 - djelatnici i administrativni troškovi (izdaci) odabranih LAG-ova (režijski troškovi ureda i opremanje ureda, troškovi djelatnika, osiguranja)
 - troškovi treninga za djelatnike i članove
 - troškovi vezano za odnose sa javnošću
 - financijski troškovi
 - troškovi umrežavanja (sudjelovanje djelatnika i članova LAG-a u radu mreža LAG-ova)
 - troškovi monitoringa i evaluacije LR/CLLDS (na razini LAG-a)
- Animacija:
 - razmjena znanja između dionika, informiranje i promidžba LR/CLLDS
 - pomoć potencijalnim korisnicima za razvoj projekata i pripremu prijave
 - Operativni i drugi troškovi nastali za potrebe animacije

Podmjera 19.4 – tekući troškovi, animacija

- Prihvatljivi korisnici:
 - Odabrani LAG-ovi
- Iznos potpore:
 - **do 25% od ukupno dodijeljenih (i isplaćenih) javnih sredstava za LR/CLLDS kod odabira u Podmjeri 2**
 - LAG može zatražiti isplatu unaprijed do iznosa od 50% (uz jamstva)
 - Odabirom u Podmjeri 2, LAG postaje korisnik i za Podmjeru 4
 - provedba putem modela pojednostavljenih troškova (moguć - *Lump summ* – LAG-ovi sami raspoređuju potrebe troškova, nema Referentne liste, nema javne nabave)
- Intezitet potpore - do 100%

Operativni program za pomorstvo i ribarstvo 2014-2020

FLAGs – LAG-ovi u ribarstvu

Lokalna inicijativa u ribarstvu vs. FLAG

LAG Kvarnerski otoci – poreće inicijativu za osnivanje FLAG-a – u trenutnoj fazi je formiranje Lokalne inicijative u ribarstvu

- **Lokalna inicijativa u ribarstvu** - partnerstvo predstavnika gospodarskog, civilnog i javnog i sektora određenog ribarstvenog i akvakulturnog područja koje je osnovano s namjerom izrade LRSR tog područja i ima pravni oblik udruge;
- Nakon odobrenja – on postaje odobrena: **Lokalna akcijska skupina u ribarstvu - FLAG** - lokalna inicijativa u ribarstvu (u daljnjem tekstu: lokalna inicijativa) kojoj je odobrena lokalna razvojna strategija u ribarstvu (u daljnjem tekstu: LRSR) i koja je službeno priznata od strane Upravljačkog tijela;

Lokalna inicijativa u ribarstvu

Za ostvarivanje potpore lokalna inicijativa mora udovoljavati sljedećim uvjetima:

- biti registrirana kao udruga sukladno Zakonu o udrugama („Narodne novine“, br. 74/14);
- osigurati značajnu zastupljenost sektora ribarstva i/ili akvakulture;
- predstavljati ribarstveno i akvakulturno područje koje udovoljava uvjetima iz članka 6. Pravilnika* te na istome imati sjedište;

* **Ribarstveno i akvakulturno područje** je područje koje je funkcionalno koherentno u zemljopisnom, gospodarskom i društvenom smislu.

Ribarstveno i akvakulturno područje mora udovoljavati sljedećim uvjetima i kriterijima:

- ❖ područje mora obuhvaćati jedno ili više naselja unutar najmanje pet jedinica lokalne samouprave, od kojih najmanje tri moraju biti priobalne ili otočne jedinice lokalne samouprave, izravno povezane bilo kopnom, morem ili vodom;
- ❖ područje mora imati više od 10.000, a manje od 150.000 stanovnika sukladno članku 33. stavku 6. Uredbe (EU) br. 1303/2013;
- ❖ jedna jedinica lokalne samouprave može pripadati isključivo jednom ribarstvenom i akvakulturnom području.

Lokalna inicijativa u ribarstvu

Za ostvarivanje potpore lokalna inicijativa mora udovoljavati sljedećim uvjetima:

- osigurati upravljačku strukturu koju obavezno čine interesne skupine:
 - predstavnici gospodarskog sektora ribarstva (minimalno 40%),
 - predstavnici civilnog sektora (građani, udruge, zaklade, fondacije), obavezno: iz područja zaštite okoliša, promicanje socijalne uključenosti, ravnopravnosti spolova i nediskriminacije,
 - predstavnici javnog sektora, odnosno predstavnici izvršnog ili upravnog tijela JLS kojoj pripadaju naselja iz ribarstvenog i akvakulturnog područja

OPPM – CLLD prihvatljivi troškovi

- akcije osposobljavanja za lokalne dionike;
- studije ribarstvenih i akvakulturnih područja;
- troškove povezane s izradom LRSR, uključujući konzultantske troškove i troškove povezane s konzultacijama dionika u svrhu pripreme LRSR
- administrativne troškove (troškove rada i osoblja) lokalne inicijative koja podnosi
- zahtjev za pripremnu potporu, a koji se odnose na fazu pripreme;
- potporu malim pilot-projektima vrijednosti do i uključujući 150.000 kuna.

do 700.000,00 kn za pripremu pomoć/po Lokalnoj inicijativi u ribarstvu

HVALA NA POZORNOSTI!

Msc Bojana Markotić Krstinić, IPMA/CMC,
RREC Primus Fortissimus, izvršna direktorica

E-mail: rrec.primus.fortissimus@gmail.com, bojana.markotic@gmail.com

LEDAER Mreža Hrvatske, glavni tajnik, Kurilovac 1, 47 280 Ozalj
tel:+385 47 731 400 (112), fax: +385 47 731 172

gsm: +385 91 4085 366

e-mail: glavni.tajnik@lmh.hr

www.lmh.hr